I.CIV.I.5 29.

P. VOLODARSQIJ

POLITIQƏ MILLƏTETƏ u DЬJVAN (SUD)

1934
Basmaxana d məlkutə
şaratkaruta d soveti

з фондов Российской национальной библиоте

QUDIJQUS.

	pətə
Txut nijrə d'hukmə məlkəjə	3
Azaduta	9
Dəxij pişlə mşutistə dьjvan milləletə proletareta	15
Mudij ijlə dьjvan u dəxij piştilə murjiztə	17
Dьjvan u şaratkaruta revolusetə	20
Pulxənə d'dьjvan go mamarta sosialisteta	25
Plaşa dərqul d'clapta millətetə	27
Plaşa dərqul d'adattь baţьjlь u tajpabazuta	
Bləstə d dizminni d sosializm	34
Manaja tulmədəjə d'dьjvan proletareta	35
Dьjvanь şotəpəji	37
Xţəmtə	40

з фондов Российской национальной библиоте

Ассир.
2-24

P. Volodarsqij

POLITIQƏ MILLƏTETƏ u DЬJVAN (sud)

Puşəqə d' I. Glvərgizov

Г.П.Б. в Лнгр.
Ц. 1934 г.
Акт. № 214

из фондов Российской национальной библиотеки

1934

Basmaxana d məlkutə
Şarratkaruta d soveti

Min səjumutə.

Ktəvunə d’Volodarsqij pijşili mulximmə qə qarjana — şotəpəjə d‘millətti suri. Gəvu kulle nuqzi lenə pijşi вurьnnь, inə nijəttu ijlə d’maprьm l’qarjanu l’вinjətti şətisəji d’politikə d’hukmə d’motvi u ţusь şətisəji d’dьjvan proletareta. Əhə ktəvunə вipjəşili puşqə l‘lişəni — d’mordvajь, marijsi u şərkə. M’səвəв d,ktəvunə itli pajda up qə qarjana rusnaja, вipjəşili puşqə up l’lişənə d‘rusnajь.

Biţlavьvax min qarjana xuş kətiv l’xşəvtu вut d’əhə ktəvə qə səjumutə в’əhə ədres: „Советское законодательство“. Москва, Красная площадь, здание ЦИК СССР (б. Гум), пом. № 28.

Редактор *Килета*. Технич. редактор *Завьялов*. IV квартал 1933 г.
№ 62 с—4. Сдано в производство 3/VII. Подписано к печати 15/XII
п. л. $1^1/_4$ в 1 п. л. 35.700 знаков
Уполн. Главлита Б-27264 Заказ 917 Тираж 600

17 ф-ка нац. книги ОГИЗ’а РСФСР тр. «Полиграфкнига»
Москва, Шлюзовая наб., д. № 10

Txut nijrə d'hukmə məlkəjə.

> Rusnajь u uqrajinaji, вaşkiri n вelorusь, gurçəji u əzerвeçanьь, ərimnəji u amranь d'Dahьsṭan, tatarь u kirgizi, uzвeqi u turkmenь,— qə kulle вaranь ijnə pajdь d'diqtatura d'proletariat. Lə əxcij diqṭatura d'proleṭarjat pasujьla l'ənni ṭajьppь min şişiljəti u maljasta. inə up ənni tajьppь zi nasujьna l'atra dijən — d'mtovi min dizminni d'klas pələxetə в'mhumnute d'lə tjəmə lkis respuвliqə mot etə, hazьjrute livəjə dlvxə вut dijo. Hər вut d'əhə xora Lenin d'lə kletə ki tənivə qətən вut ənənqəjutə d'xujədə azad dṭajьppь d'atra dijən, вut ənənqəjutə d'вneqjəmutə əxunetə go xujədə motvəjə.
>
> STALIN.

Raвa şinni min qəm revoljusijə d'cirij məlki rusnajь, mulkadarь u qapiṭalisṭь ki maljьsьjva l'вneçapa d'millətti prijşi. Txut nijrə d'hukmə məlkəjə ijvə xəkmə ьsrь millətti—uqrajinsь, вelorusь, mordvajь, cuvaşь, kirgizi, qazaqi, uzвeqi, вuxarsь, xivəji, turkəji, вaşkiri, ərimnəji, cəcənəji, osetini, inguşi u raвa xini. Вneçapa d'kulle d'ənni millətti d'lə rəxmi вipjəşivə вlijsi в'hukmə məlkəjə u litvəlun həqujəti pulьṭьjqajь d'gəne.

Hukmə məlkəjə вut xətir d'məqvetə d'hakamtu klaseta le şəviqvə l'hakamta millətetə, вuşəjuvvi

d'ʙneçapa ki şəviqvəlun go xişkə u ʙemarduta, kəd muxdьrre l'qullь masjьtanь. Ⱪəd ʙizdaja min xəjədtə əxunetə d'ʙneçapa d'kulle millətti dərqulu, hukmə məlkəjə ʙ'urxə d'oqiv ki dərivə ʙile diƶminəjutə, clapta millətetə u ləʙaraʙaruta, kəd calluşь liprəşə, mənvuli l'front xdənəjə d'gərşən-çapa dərqul d'maljьsane.

Buş ʙrvьjxuta go d'əhə şula ʙipjəşivə mup-lixə məzhəʙ əx səmmə ruxanaja, əx cara d'maţleta d'parmeta klaseta d'ʙuşəjuvvi d'alma. Millət rusneta ʙipjəşivə muxʙьrta əx hakmanta u məri d'kulle həqujəti. Inə hər ʙ'əj dana haku-mьva əxcij qapьţalistь u mulkadarь, səʙəʙ d'huk-mə ijvə əxcij ʙ'ijdə d'ənij. Pələxi u akkarь gərsənçapa rusnajь cu dana ʙ'dorь d'məlki lenə viji məri d'həqujəti. Ənij zi hər əx ʙneçapa d'millətti xini, ki peşijvə muljьssь ʙ'hukmə məl-kəjə. Ənij cu ʙinjət litvəlun qə plaşa ʙil udalь. Ənij ki odijvə diƶminəjutə am udalь txut kar d'ʙurƶuəzijə, enij d'ki aldьjava ille, səʙəʙ d'ənij raʙa xişkənivə u pijşi l'ʙara.

Inə midri ʙile itvə tapavut. Səggiji çapaji d'millətti muljьssь am jalsuj klaseta qəʙulivə up jalsuj millətetə.

Hukmə məlkəjə, kəd çaruʙь lməqqumi duʙə-rutə millətetə u rdupja, mavurьva politiqə d'zaʙţuta şovinistetə, enij d'ʙivəjivə ṃəhlum ʙəj, d'pələxi u akkarь rusnajь ʙ'mədvəqte am çapajь d'millətti muljьssь pijşivə mutvi go xdə

ahval ʙuş spaj, u qəʙulivə xəkmə mjatrujatь u həqu əti zodə, enij d'çapajь d'millətti xini pij-şivə qьţjь minne.

Saldattь d'rusnajь min pələxi u akkarь, ʙ'pə-qədtə d'maljьs ne, əx simji ʙizəlivə l'plaşa qə zəʙtənţə d'apranь xəti qə ʙurzuəzijə d'rusnajь, zəʙţunivə apranь d'millətti xini, ʙitləxivə l'mət-vəte, ʙişqəlivə l'qinjəne, ʙisləʙə u ʙiqţalьva l'əxunvəti d'gəne ʙ'klas.

Zodə min pəlgə d'dora mugrişlun plaşь məl-kəji ʙut zəʙtəntə d'Qavqaz, ʙut maxdarta l'Əsijə gəvetə u atravatь xini l'qoloniji d'Rusija. B'mil-juni saldattь d'rusnajь u millətti xini ʙipjəşivə punji ʙut xətir d'nijşi zəʙţinəni d'ʙurzuazijə d'rusnajь. Go atravatь zuʙţinni qapiţalisţi u mulkadarь qəʙulivə ʙ'həqə cim ʙasura ktənə, rьzza, qinjəni, amra, gildi nəji, xelə pələxəjə u ərzən — d'millətti, şuqə rvьjxa qə zəʙəntə d'mattь d'mhaslanuta u ʙiqnəjivə ʙ'miljuni.

Şvuq min d'əhə nijşə d'pulьtьjqij məlketə ijvə, d'apranь rvьjxь — zuʙţinni jəvijvəlun qə qulaqi rusnajь qazaqi, enij d'ijvə ʙarqjəmə d'hukmə məlkəjə. Qə ʙut xer d'ənij ʙipjəşivə şqijli apranь ʙuş spaj d'ʙneçapa d'millətti suri u mərəvəte ʙipjəşivə kumrь l'dukəni rixqə u lə xşijxi qə mərjəztə d'mərutə. Plaţa d'əhə pulь-ţьjqьj ʙivəjivə, d'xəkmə ţajьppь min pətə darra tamam ʙьqţajьva koke.

Go atravatь d'millətti suri qə hakamta ʙipjə-

şivə mutvi cinovniqi rusnajь — raʙxeli d'məlkə. Ənij ijvə hakmanь ləmtəxmi, ki mətvijvə rizi d'gəne u ki ʙərjivə şərti jaqurь u maljьsanь. But xdə ţarţamta surtə dərqul d'maljьsane, ʙut şmaţta d'şar'at jən lə tamamta d'rizi dьjvan məlketə ki talmava l'ʙne milləti xini ʙ'raʙa zalьjmuta qşitə. Dьjvan go ijdə d'hukmə məlkəjə ijvə aspaʙ d'maljasta u vədtə d'xelə.

Jaqurьva xəjji d'ʙneçapa go Rusija məlketə. Maljasta millətetə ʙ'kulli xelo ʙinpəlivə l'qdələ d'pələxi u d'akkarь. Jalsujь d'ənij ijvə tre təqi — maljasta millətetə u klaseta. Burƶuəzijə d'gəne — ʙəgi, manarь (qulaqi), parsupь ruxanajь (qəşi, mallь, şamanь) itvəlun dosţuta am ʙurƶuəzijə d rusnajь. Kəd ʙijəvə xərçi suri qə məlkutə, ənj məzjudivə ʙ'raʙa gəhi u paluţьva min go qdələ d'ʙneçapa, d'lə rəxmi ʙigrəşivə l,şijre, kəd ʙişpərə qəm „guranь" d'rusnajь u pəqudi l'ʙneçada, d'həvij zəʙţ l'hukmə məlkəjə. Up hukmə məlkəjə min giʙə d'gənu ki məxzivə hajjarta qə ʙurƶuəzijə d'milləti xini ʙ'ʙləstə d'qjəmjəti d'alma çapaja dərqule. Hala ʙ,şitə 1868 xan d'Buxara, d'pijşivə munpillə ʙ'alma, pişli mutvə l'təxtu ʙ'hajjarta d'qoşun d'imperatur Aliksandrus d'II. Hədə zi vilə ʙ'dana d'ƶxuƶjə go Buxara, d'alma qijmivə dərqul d'xan ʙ'şitə d'1910 u ʙ'dana d'ʙləstə d'qjəmjəti d'ţajьrpь d'Asijə gəvetə ʙ'şitə d'1916. Hədə zi məhlum ijlə, d'ʙpuqdənə d'Qerensqij pişlə şudьrta eqspedisijə tal-

manta qə məşletə l'qeməni dərqul d'xan d'Xivə. B'əhə təhər xeli zuviggi d'вurƶuəzijə d'rusnajь u d'millətti xini вixnəqivə l'вuşəjuvvi d'alma çapaja u d'lə rəxmi вixlaseva go cangurjatь d'maljasta klaseta.

Kar d'maljasta pulьţьjqetə u iqunumetə вinpəlivə up al ahval mardutaneta d'вneçapa. Qə hukmə məlkəjə litvə pajda вaranta l'alma çapaja. Kmə d'вneçapa həvijvə lə ¡arjanь u xişkəni, xə hədə вuş həsənəj ijvə grəştə d'şijre u xəmete go zəвţutə. But d'əhə cu mindij qə maramta d'marduta d'вneçapa le pəişvə vijdə.

Marduta millətetə, вuş zodə go ţajьppь d'mədinxə, tamam piştivə l'вaraj. Idarь d'julpənə u ktəvi в'lişəne jimməjə xəccə peşə hər hic litvə. In xəkmə dukəni zi itvə mədrəsi, up ənij ki maqrьjva l'jəli d'dovlətməndi (вəgi, manaрь, mallь), inə jəli d'вneçapa ki peşijvə d'lə qreta. Mədrəsə d'ənij ijvə məcid, raвьje — malla u ktəve — quran „qəddiştə". B'əhə urxə вurƶuəzijə вuş zodə maxdurьva ille l'qullь, muxe zəвlunuvə в'hiviji вaţьjlь u в'səmmə məzhəвəjə.

Min kulle вuş zodə jaqurta u muslitivə ahval d'вəxtəti mədinxəji.

Ənij tamam ijvə qullь qə gorane, kulle tarranь alle pijşivə dvijri, litvəlun cu həqujəti lə əxcij go şulanь şotəpəji, inə up go şulanь cim dəjqi d'вetə zi. Xəjji d'ənij tiljivə l'rьzaja d'gora, вəвə, əxunə, enij d'ki maвьjva zəвnijvəlun,

odijvəlun pəşkəş, talmьjvalun u maʙsьrьjvalun qəm kullə kilpət. Kulle ənni ki peşijvə mukrьzzь ʙ'məzhəʙ d'mişilməni — ьslam, muqvijinə ʙ'şa-r'at — ʙ'həqujəti küjvi d'mişilməni u nţьjrьva ʙ'adat — ʙ'xelə d'səpjənujəti d'səvi. Hukmə məl-kəjə ʙ'kul urxə məxzujivə hajarta qə vədtə d'qulla l'ʙəxtə, qə d'əvidvə cort u ʙ'həsənəjutə hakьmva l'alma çapaja. Hədxiva pulьţьjqьj millətetə d'məl-kutə d'Rusija.

Dərqul d'əhə pulьţьjqьj, dərqul d'maljasta millətətə, ləʙaraʙaruta, dərqul d'kulli sustijmə d'hukmə məlkəjə, d'pijşivə ʙinjə al hakamta d'qapьţalisti u mulkadarь, d'miççid ləʙulivə plaşa revoljusijəjə əxcij ʙolşeviqi txut rişənutə d'xora Lenin.

Hala raʙa dana min qəm revoljusijə proleta-reta əxcij partija revoljusetə d'klas pələxetə paluţьva lozung d hakmangənutə ʙaraʙar am ʙu-qarь şətisəji d'revolusijə proletareta.

Partija ʙolşeviqetə l'ʙnecapa d'kulle millətti d'Rusija mərjuzivə, ʙiqraje u məqqumevə qə plaşa txut təgʙərtə d'proletarjat ʙut azaduta klaseta u millətetə, ʙut hakmangənutə.

Qjəmjəti, xvaţь u ƶxuƶji go giʙəni prijşi d'Rusija ijvə adatьj. Ənij ki həvijvə min səʙəʙ d,juqrь u jalsujь millətəji u ki dəmijvə l'çvəçtə ʙut azaduta.

Buş zodə gurvislun ənni çvəçjəti ʙ'prəqtə d'pla-şa imperijəlistəjə u ʙ'dana d'revolusijə d'ьşvat.

Min вar mənpəltə d'məlkə в'şitə d'1917 go Rusija hukmə npilli go ijdə d'вurżuəzijə. Məlkutə zonənetə min juməni qəməji gəno muxzijələ əx qontrrevoljusijetə. Əj luвləlb ləqəmo pulьţьjqьj qəmetə d'məlkutə. Plaşa lə priqli. Hala pişlə qţьta d'ləвlijli həl „prəqtə d'halьвuta", kəd lə gəşuqi al d'əj, d'alma вiţlaвьva şləmə, ləxmə u azaduta.

Ahval d'alma çapaja hic lə şuxliplə. Lə şuxliplə up pulьтьjqьj millətetə. Məlkutə zonənetə məpluxeva kulle caгь, qə d'lə şoqəvə mərjəztə d'məlkvəti „millətəji" u в'kamьjluta xəmjəvəli hukmə d'rusnajь l'вne çapa d'millətti xini. Hədxə, revolusijə d'ьşvat lə muvьrra cu şuxləpə go pulьţьjqьj millətetə d'məlkutə d'Rusija.

Azaduta.

Əxcij revolusijə pro'eţareta в'cirij d'şitə 1917, kəd mutivtə diqţaţura d'proleţariat, min koke qьţjela jalsujь millətəji.

„Revolusijə d'cirij, kəd qţьta şişiljəti ətijqi, musiqlə al вijm (ssena) l'raвa ţajьppь munşiji, jivillə qəte xəjji xəti u gərvəstə xədtə" (Stalin).

B'çəldutə, min вar revolusijə hukmə motvəjə vijdeli вaraвar в'həqujəte kulle ţajьppь xəjjəni go Rusija ətiqtə u jivilli izin, d'kul millət həvilə hakmanganutə d'gəno, u hədə zi həvilə məlkutə əlhəddə d'gəno. Pələxi u akkaгь d'ţajьppь prijşi, kəd xujiddi am proleţarjat d'Rusija, txut mda-

вranuta d'partьja d'вolşeviqi, plьşlun dərqul d'вurzuəzïjə d'gəne u hlьвlun illo.

Pulьţьjqьj leninetə millətetə d'partija u hukmə motvəjə в'rvьixuta pişlə tumьmta praqţьjqait. Pişli murjizzə məxsusən qomisarjat ammaja в'sulanь millətəji txut rişənutə d'xora Sţalin, txut mdıвranuta d'enij d'вiвrəjivə u вipjəşivə muvьrrь в'xəjji deqreti qəməji revolusijəji в'вuqara millətəjə, enij d'muttivlun вinjət qə şuşaţa d'ţajьppь d'Rusьja məlketə. Əməl d'parţьja qommunistetə go d'əhə вuqara gaввartьla. Parţija raвa cullьsţьla u musimtilə вələ l'gərvəstə sosiəlisţetə d'tajьppь d'Rusıja enij d'вdavar pijşivə muljьssь. „Ədijə, ijmən d'mulkadarь u вurzuəzijə pijşinə hlьjвь, — вimərilə qţeta d'knuşjə d'X d'parţija, — u mşutisili hukmə motvəjə, nijşə d'parţija ijli go dəj, d'peşə muxzitə hajiarta qə вneça a lərusnajь, d'maţьj l'səmə qьnţrunaja d'Rusьja d'ijli zijlə ləqəmu, hajjarta peşə muxzitə: a) peşə gurvistə u muqvitə məlkutə d'soveti, kəd mulximtə в'adattь u şərti d'xəjji d'əj millət, в) gərvissij u peşij muqviji dьjvan u orhanь xini d'mərutə, orhanь d'hukmə в'lişənə millətəjə d'gəne, u mrukvi min nəşi jaddanь d'şərti d'xəjji u psixo ogijə d'əj mil'ət; v) peşij muzjiddi u gurvissi вasmaxanь, mədrəsi, tiatrunь, qluвь u kullənəit idarь mardutanajь l'lişənə jimməjə d'gəne; g) pəiş mşutissə u gurvissə gərdə d'xudrь, mədrəsi вuş zodə prefesional-texniqəji

ʙ'lişənə jimməjə d'gəne (ʙ'noʙə qəmetə qə kirgizi, ʙaşkiri, turkmenь, uzʙeqi, taçijgi, əzerʙeç nsi. tatarь u da hьstanajь qə məljəztə d'hadarta d'qadrь millətəjid pələxi san'ajь u pələxi motvəji—partьjajь ʙ'kulle puləxi d'mdaʙranuta u qəmetə min kulle ʙ'puləhə mardutanaja".

Vьrrun 15 şinni min jumə d'revoljusijə d'Cirij. Go d'əhə mitxə al ʙinjət d'tamamta duz d'pulьţьjqьj leninetə—millətetə u mavarta duz urxə generaletə d'parţija pijşinə quʙli ənni məntəjəti: gərvəstə ʙehəd mardutaneta u iqunumijetə d'mahallь umtənəji. Min mahallь akkarajь u pijşi l'ʙara ənij şəxlupinə l'mahallь qəməji industrijəj-agrarajь, am mhaslanuta kamьl, mşutistə al ʙinjət d'texnijqij xədtə. Go kulle respuʙliqi u mahallь umtənəji go şərti kjənəji u raʙa dovlətmənd, enij d'qəmetə levə pijşi muplixxi, ʙ'ţempi gəpgipəni gərvusilə mhaslanuta, ʙipjəşinə mumьrrь fabriqi, ƶavodь, şaxtь, rvьjxujatь d'lə tjəmə ʙipjəşinə zqьjrь ʙ'urxəti d'dprizlə.

Bəssə ijlə d'məxzetə l'Qazaqisţan, xə min mahallь ʙuş pijşi l'ʙaraj ʙ'dorь d'məlki, inə ədijə ʙivəjili mahal qəməjə industrijəjə ʙ'minjənə gura d'mhaslanujatь gaʙʙarь məri pajda qə kulli xujədə (Qaraganda, Rider, zavod d'Altaj, Qəzpolimetall u ş.) Raʙa ʙipjəşilə murvьxta mamarta d'industrijə qəlultə. Bipjəşinə mumьrrь fabriqi d'zqura, d'qənd, qomʙinati d'ʙьsra u ş.

B'əhə təhər lelə əxcij Qazaqisţan. Go Jəqutijə,

qə ţusa, go d'ənni ţla şinni xarajь pijşinə mumьrrь 15 mhaslanujatь prijşi u xəti: zavodь d'kərpijci, d'gildə, d'təxţi, kanь d'komur d'kipə, gətvusilə mhaslanuta d'palaţta d'dəvə u ş.

Gərvusilə mhaslanuta up go Kirgizijə, go mahal d'Mordvajь, go Başkirijə, go Tatarijə u mahallь xini umtənəji. Ьsrь u immi əlpi d'вneçapa min millətti pijşi вipjəşinə muvьrrь go mhaslanuta, вiвrəjinə qadrь pələxəji min millətli suri, gərvusili proletarjat millətəjə.

It məntəjəti gurь up в'şəxləptə sosialisţetə d'mərutə mətetə. Mamarta qolleqtijvetə go səmə zodə d'mahallь millətəji вizəlilə вaraвar am mahallь mьs'ajь d'Xujədə motvəjə. Kullənəit mərujəti miskini u mьs'ajь d'akkarь pijşinə xujiddi go qolxozь. Əhə qissət itlə lə əxcij manaja mərutəjə Əj mudalь am d'ənij itlə manaja qaţţana go şula d'məqvetə d xdənəjutə klaseta u əxunetə d'вneçapa d'milləti prijşi.

„In mərutə lxudetə u qapiţal вiprəşeli nəşi min udalь, u вidrəjili вile dizminəjutə millətetə u maljasta, mərutə qolleqtijvetə вuş zodə qərвunelə nəşi l'udalь, вaţulьla l'dizminəjutə millətetə u şəpuni'ə l'zlumjь (min rezoljusijə d'knuşjə d'X d'VQP(в) в'mod'anuta d'xora Sţalin вut вuqara millətəjə).

Min şitə l'şitə вuş вizjədilə cəkвəntə texnijqetə d'mərutə mətetə. In в'şitə 1931 go kulle respuвliqi umtənəji d'RSFSR itvə 145 sţansь

d'maşьnь u d'traqtorь, inə в'şitə d'1932 əxcij go xdə Qazaqisţan вnoşo itvə 170 MŢS. Təhər d'xəjji kocaji d'millətti вipjəşili şuxlippə в'tjəvtə d'lxdə duktə, enij d'itli manaja gura mərutəj— pulьţьjqaja u mardutanaja.

Go şula d'mamarta mardutaneta mahallь umtənəji mьţjьna l'məntəjəti cim gurь. B'şitə 1931 əx tre miljuni вne apa d'millətti prijşi вuţlalun ləqarjanute. B'şitə 1932 ləqarjanuta вil millətti peşəni l'вaraj kullənəit piştilə вuţьlta. Co d'əhə şula вajьs qəməjə d'məntetə vitelə mavarta d'əlləp-вit xədtə al вinjət ətvəti d'lə-tijnəii, enij d'jivillə qəte mumkinujəti gurь qə maramta d'mardute „в'manajo proletareta u в'dumjo millətetə".

Go kulle mahallь umtənəji piştilə muvьrta maqreta kullənetə qə jəli suri min şitə d'8 həl 12.

Bpjəşinə muqrьjь в'lisənə jimməjə d'gəne əx 70 imillətti prijşi. It raвa вasmaxanь milə'əji. Saprajuta вipjəşilə вusmьnta в'81 lişənə d'millətti prijşi.

Raвa piştilə murvьxta mamarta d'qluвь. Qə ţusa, в'şitə 1928 go kullə Asijə mьs'eta itvə əxcij 22 qluвь, inə в'şitə 1932 it 325 qluвь, 520 вiвlioteqi, 2500 qunçijəti smuqi.

Al вinjət d ənni məntəjəti в qьvrahuta gər-vusilə marduta d millətti peşəni l'вaraj. B miljuni вneçapa, enij d'вdavar pijşivə muljьssь в'hukmə məlkəjə, вirraşьna min xişkənutə d'dorь

u вemarduta, вipjəşinə muvьrrь go xəjji şotəpəj—pulьţьjqajь, вivəjinə şəriki parmьjanь d'mamarta gaввarta sosiəlistetə. Вuş в'loçə xelənə moвjunilə gərvəstə şotəpəj—pulьţьjqeta d'вəxtəti d'millətti d'mədinxə, enij d'ijvə в'davar raвa pijşi l'вaraj, kulle ləqarjanь u ijvə txut hukmə d'hiviji вaţьjlь u xişkə məzhəвəjə.

Go mahallь umtənəji d'Mədinxə motvəjə в'vada d'mavarta d'qompanija d'prəştə d'motvi в'şitə 1931 go motvi pijşivə prijşi 1 500 вəxtəti-mədinxəji. Go Uzвəgistan go mdaвranuta respuвliqetə pijşivə prijşi 18 вəxtəti uzвegi. Minne xdə piştilə priştə xləpmdaвrana d'TSIQ. Go Qazaqistan xə min qamisarь ammajь u mdaвrana d'dьjvan ьlleta ijnə вəxtəti (vidvizenqi). Go Başkirijə al pulxənə d'mdaвranuta respuвliqetə pijşinə mutvi 12 вəxtəti. Minne xdə ijsə qomisar ammaja u xəmşə-həddəmi d'qolegijə d'qomisarь ammajь.

Kulle ənni məntəjəti vilun mumkin əxcij go şərti d'dikţaţura d'proleţarjat, в'mavarta qvitə urxə generaleta d'partija u pulьţьjqьj leninetə—millətetə, в'plasa вolşeviqəjə d'lə rəxmi dərqul d'gnəjəti jəmmijnəji, „simmələji", opportunizm u sezgirənutə ammu, dərqul d'şovinizm rusnaja əx dizmin rişəjə go вuqara millətəjə u dərqul d'millətəjutə ьqraneta (местный национализм) u kulle təhəri d'plaţu. Ənninə məntəjəti, enij d'вigləjinə əxcij şuraja d'rjaşta d'ţajьppь muljьssь

вadavər, u в vada d'pjətiletqə d'tre вit gərvissji d'lə məkletə. Urxə, d'piştilə vьrta в'lə şinni в'atra Motvəjə, masвuţьla,d„pulьţьjqьj millətetə bolşeviqetə ijlə əxcij xə pulьţьjqьj duz“(Stalin).

Dəxij pişlə вritə dьjvan millətteta proletareta.

Ķəd həmzumi вut pulьţьjqьj leninetə—millətetə, le həvi vara min вuqara вut gərvəstə go mahallь u respuвliqi umtənəji dьjvanь u proqurorь, d'pijşınə mutvi mudalь am orhanь xini d'diqtaţura d'proletariat qə nţarta d'halьвujaţь d'revolusijə d'Cirij u hajarta qə mavarta в məntetə l mamarta sosiəlisţetə.

Ķəd вuţlь l'dьjvan ətiqtə вurƶuəzetə, partija u hukmə motvəja min juməni qəməji d'revolusijə musimlun вələ qə вretə d'dьjvan proletareta u orhanь xini d'şarratkaruta motvetə go mahallь umtənəji. Hala knuşjə d вьra d'parţьja rşьmlь вut ənənqəjutə d'hajarta qə вneçapa d mahallь umtənəji „peşə m qvitə u gurvistə dьjvan в'lişənə jimməjə d'gənən“. Soveti sustiməit mavuruva əhə puqdənə в urxə d'mərjəztə d'nuqzi d dьjvanxana go mahallь umtənəji, в mavarta d вneçapa d'milləttі go pulxənə d'dьjvan, hadarta qə dijo qadrь lijpi millətəji, mavarta d djəntə в lişəni d'millət u ş.

Qə şitə d'1932 go 12 respuвliqi u mahallь umtənəji d'RSFSR pijşinə murjizzi 1 485 orhanь d sarratkaruta, minne 593 nuqzi d'dьjvanxana,

Из фондов Российской Национальной библиотеки

360 proqurorь mahallajь u mdijnəji, 393 nuqzi saxsьjanь u 139 qəmêri d tamьmanь d'dьjvanь (судебные исполнители). Əhə gərdə d orhanь təxtəji d'şarratkaruta kullənəit pijşinə muxdьrrь l'lişənə jimməjə. B şitə 1931 min kul immə gənəti pələxi d şarratkaruta 90 gənəti ijvə min вne millətte, hər в əj duktə d вşitə 1928 ijvə xəccə zodə min pəlge. Qţajatь d dьjvan u ktəvjəti go orhanь təxtəji d'şarratkaruta pijşinə muxdьrrь l'lişəni d'miliətte əx 50—55 immuni. Kulle ənni, d'lə şik, ijnə məntəjəti gurь. Inə midri hala raва pulxənə gərəg pəiş muvьrra qə maxdarta d'apparat u orhanь xini d'şarratkaruta l'lisənə d'millətte.

Hadarta в'diləjəti spaj d'qadrь millətəji вipjəşilə muvьrta min gərdə d'insţiţuţь əlhəddə motvəj — millətəji, hədə zi в'urxə d'məqəmtə l'pulxənə go orhanь d'şarrat pələxi rişəji min gəm dəzgə u qolxozniqi, enij d'ijnə вuş avudь u вələd в'pulьţьjqьj. Maввua rişəjə qə jəvəltə d'pələxi d,şarrat ijnə avudь maslahataji d'dьjvan (народные заседатели) u formь xini d'şotəputə, m rjizzi l'xadьrvanь d'dьvan u proquratura.

B'şitə 1931 go kulle respuвliqi u mahallь umtənəji d'RSFSR itvə qurвə l'100 000 maslahatciji almajь (народные заседатели). Minne xə rvьj'aja jivə вəxtəti. Go xəkmə mahallь u u respuвliqi minjənə d'вəxtəli вuş zodili. Qə

ţusa, go respuвliqə avtonometa d'Başqirijə min kul 100 maslahatciji almajь—33 gənəti ijnə вəxţəti. Səmə rişəjə d'pələxi u qolxozniqi в'avuduta gurta вivədinə şərikutə в'pulxənə d'dьjvan, вiljəpinə l'şar'attь, qəвulinə nisjənə u hadurona gəne qə pulxənə dajьmaja go dьjvan u orhanь xini d'şarratkaruta.

Ədijə вivəjili ənənqəjə d'jəlpəxli u pəşqəxli manaja klasaja u turasa d'dьjvan almeta.

Mudij ijlə dьjvan u dəxij piştilə murjiztə.

Rişə u məlpənə gura d'klas pələxetə x. Lenin ki tənivə, d'dьjvan motvetijlə orhan d'hukmə d'proletariat u akkaruta miskintə, orhan d'mavarta d'вneçapa go mdaвranutə d'məlkutə.

D'qəmetə əhə maddujьla, d'dьjvan motvetə вinţarьla d'interesi d'məlkutə proleţareta u alma çapaja, d'amaçь kullənəi d'hukmə motvəjə, d'əj ijlə orhan palaşaja d'diktatura d'proletariat u aspaв d'plaşa dərqul dizminni d'klas d'вneçapa.

D'tre, d'go pulxənə d'dьjvan ki maвьj şərikij əxcij pələxi, qolxozniqi u kulle вneçapa. U в xarta maddujila, kəd вivəjə şəriki в'pulxənə d'dьjvan, вne çapa в əhə вivəjinə şəriki go mdaвrannuta d məlkutə, səвəв d pulxənə d dьjvan ijli xə səmə d'pulxənə d'təgвərtə d'məlkutə.

Go kulle atravatь d'вurzuəzijə qapiţalisţь kəsujunə min alma manaja klasaja d'dьjvan u çaru-

вьпа d masвьţţьj, əx d in dьjvan lelə tlilə l'ħukmə d'məlkutə u qə dьjvan kulle вaraвar ijnə-qapiţalisţi u mulkadarь, hədə zi вneçapa. Inə в'miçidutə cu „вaraвaruta d'kulle qəmşar'at u dьjvan" lit u le masja hojə.

Go məlkutə вurzuəzetə klas hakmanta ijlə вurzuəzijə — qapьţalisţ u mulkadarь (pəmeşiqi). Ħukmə ijli в'ijdə d'ənij. Ənij paluţьna sar'attь d'ijnə lazьm qə gəne. But əhə kulle orhanь d'məlkutə вurzuəzetə, hədə zi up dьjvanь d'ijnə вip-ləxə в'ənij sar'attь, вьnţaгьna l'interesi əxcij d'qapiţalisţi u mulkadarь u kullənəit av rizə, d'pijşili mutvə в'dənij gəne qə məqvetə d'ħukme, dərqul d'interesi d'вneçapa. Əhə rizə məqvujili l'eqsploaţasija d'pələxi вfəвriqanţь u akkarь miskini в mudkədarь, вьnţarьь l mərutə lxudetə əx вinjət d qapiţalizm. But çaraвta surtə d pələxi u akkarь lşmaţta l'əhə rizə — dьjvan вurzuəzetə в'qişjutə talumьla ille.

Go Iţalija, Jugoslavija, Polşə Litvə, Ruminija u məlkvəti xini faşisţaji it dьjvanь əlhəddə — triвunalь, enij d'lə rəxmi talumьna lə əxcij l'avudь revoljusijəji, inə up l'pələxi u akkarь, enij d'вьţlaвьna ləxmə u pulxənə, u məxzujinə narazьjuta в'diqtatura jaqurta d'faşisti. But əhə ille вidrəjinə go вit-assьjrь, qəsemaţь, вivədenə surgun u raвa gəhi вimxəjenə в gullə, məxnuqenə в pəqədtə d dьjvan „həq".

Qəd dьjvan hojə maвьranta məri d'ejtuвar

l'nijşi d'klas hakmanta, gəvo ki peşij şvijqi qə pulxənə əxcij vəkkijli d-əj klas, dijlə hakumь.

Qə ţusa, qə gəвet› nəşə gərəg həvivəli mulkəni jən dəviltə ţьj na d'13—15 əlpi manattь, inə qə dəjjəni mahallajь—вuş zodə. Hala up maslahatciji almajь gərəg həvivəlun dəviltə go mdijnəti min 50) həl 2000 manattь, inə go mətə—mulkəni min 10 həl 10) desjətijni. Mərəvəti d'hədxə̄ dəviltə ijvə əxcij qulaqi u mul-kadarь, inə go mdijnəti—qapiţalisţь, savdakarь u sallь xini dovlətməndi d'aıma. B'əhə təhər pələxi u akkarь, enij d litvəlun l'qədrə rşьjma d'dəviltə, le masьjva həvijvə lə dəjjəni u lə zi maslahatciji alm ıjь. Hər xə əhə məxzujilə, d'dьj-van вurzuəzetə ijlə aspaв naţrana .d'interesi d'klas hakmana-qapьţalisti u mulkadarь. Inə вurzuəzijə ki ţaşjava l'manaja klasaja d'dьjvan min вn·çapı, kəd alduje в'himizməni „вut вa-raвaruta d kulle qəm dьjvan", вut həqutə d dьj-van u ş. Əhə qə dije ənənqetivə, qə d miljuni d вneçapa həvijvə zəвt l hukmə, şammьjva u həmminijvə в dьjvan вurrzuazeta, tammьmьjvə l rьzaja d klas hakmanta d eqsploaţaţorь.

Go məlkutə motvetə klas hakmanta ijlə pro-leţarjat, enij d'mudalь am akkaruta çapeta вix-vəşilə l'səmə gura d'amranь d'atra. Məlkutə motvetə lelə ţaşuju min вneçapa manaja klasaja d'dьjvan. Bərqul d'əhə, kul pələxə u akkara itli mumkinutə d' вsьpjuta parmь, d'dьjvan

motvetə ijlə orhan d'hukmə d'proleṭariat u akkarь miskini. Əxcij amranь çapajь d'atra Motvəjə, itlun həqujəti d'prəştə, ki mısьj həvij dəjjəni u maslahatciji almajь go dьjvan proleṭareta. B'şar'at motvetə qə maslahatciji almajь вipjəşinə juvi həqujəti вaraвar am dəjjəni. Ķəd вipləxə go dьjvan, ənij в'əhə вivəjinə şəriki в'təgвərtə d'məlkutə. Kulle ənni ənij gərəg jaddьjlun, qə d'xəzij l'purşunjə ьqranaja d'dьjvan вurƶuəzetə min dьjvan proleṭareta. Qə d'вliввə şərikkij go pulxənə d'dьjvan, qə d'вuş əmqu parmьjlun nijşo go plaşa вut şar'atkaruta revolusijetə.

Dьjvan u şar'atkaruta revolusijetə.

Şar'attь d'hukmə motvəjə ki peşij pulţь вut interesi d'məlkutə proleṭareta u вnecapa səggiji. Səqləx qə ţusa l'şar'at вut nţarta d'mindij d'ьdarь d'məlkutə, d'qolxozь u qooperətivi, d'piştivə pulьţta в'hukmə 7 в'ţaввax şitə 1932. Qəmudij piştivə pulьţta əhə şar'at u mudij ijvə nijşo?

Revolusijə proletareta вuţьlla l'mərutə lxudetə al aspraвь d'mhaslanuta u juvelə qə mərutə almeta (sosiə istetə). „Ədijə kulli apra kulle fəвriqi, kulle urxəti d'prizlə ijnə „xəznə" d'respuвliqə motvetə" (Lenin).

B'baţaltı d'mərutə lxudetə вipiəşinə вuţlь up klasь qapiţalisţajь, səвəв mərutə lxudetə d'dənij

ijlə вinjət, ьqra d'qapiţalizm, səвəвi, enij d'şotəputə pallujona l'klasь, l'dovtəməndi u miskini, l'maljьsanь u muljьssь. But əhə səmə pijşə d'klasь qapiţalisţaji məxzujinə dərqulutə xeləntə u çaruввьna d'marjьxxьj 1 xjete.

„Klasь d'вipjəşinə вuţlь məxzujinə dərqulə-jutə lə вut d'əj, d'ənij xelənınə вus zodə minnən, inə вut d'əj, d'sosializm gərvusili вuş qьvrah minne, u ənij вipjəşinə zəввun minnən. Məxsus вut d'əhə səвəв, d'ənij вivəjinə zəввun, ənij rьjşьna l'jumənе xarajь u вivəjinə məçвur d'məxzij dərqulutə в'kulli xele" (Stalin).

Rappeta d'hiççum al mərutə sosialistetə (şotəpetə) ijlə aspaв xətə d'dərquləjutə d'dije, forma xətə d'plaşa klasaja. Ənij u əgenti dije вignəvə u məqudinə l'məhsuli d'qolxozь, вignəvinə l'qinjəni, məxruvinə l'traqtorь, вignəvinə mindij ţьjmana go mhaslanujatь, ţanь d'ţransport d'urxəti d'prizlə u d'mijə, go qooperətivi u şərkə dukəni xini. Xə minjənə gura d'şulanь, d'pijşini dijni go dьjvanь motvəji, məxzujinə l'avuduta d'dizminni klasajь. Go Mosqva go orgənizəsiji d'savda (GUM, SORT u ş.) piştivə murjiztə gnəvtə d'mindij в'miljuni manattь в'sav'akarь d'davar, enij d'vьjrьva go apparat d'savda motvetə. Hər hədxə zi ijvə go Xarqov. Zidli minjənə d'g'nəvutə d'al urxəti d'prizlə. Ginəvi вignəvivə l'mindij d'вipjəşivə şudra go mətə qə qolxozь (solь, çulli uş.) Ənij вignəvivə up в'-

vagonь milji mindij; hədxə go qvarţal qəməjə d'şitə 1932 pijşivə gnijvi zodə min 40 000 dukəni в'tqultə 1538 ţonnь u ş. Kullənəit zjəni min ginəvutə u məxrəvtə d'diƶminni klasajь вimţajьna l'im ni u əlpi miljuni manattь.

Qəmudij diƶminni klasajь rappujьna məxsus l'mindij sosialistəjə (şotəpəjə)? Səвəв, d'av ijli вinjət d'rizə motvəjə. Məxrəvtə diju—janь tləxtə d'вinjət d'rizə motvəjə. Məlkutə muxвьrra d'mindij sosiəlistəjə ijli qəddijşə u le həvi dqara вiju, u kulle, ənij d'çarвъj lişmatu əhə puqdənə, ijnə diƶminni d'şotəputə, amme gərəg pəiş vijdə plaşa d'lə rəxmi.

But əhə pələxi u qolxozniqi ţlьвlun min məlkutə, d'talma qişjəit l'diƶminni klasajь. Məlkutə motvetə, kəd tamumь l'rьzzaja d'miljuni вneçapa, pulьţ'a l'şar'at min 7 в'ţaввax, enij d'qţьla qə d'ənni diƶminni d'alma tənвə вuş qşitə—maqţalta u sqəltə d'kulli mindije в'şərti məmkixəni—peşij dirji go dusaxana lə вasura min 10 şinni u pəiş şqijlə mindije.

Kulle şar'attь motvəji ijnə revoljusijəji, mulximminə d'gire xərjipi həvij dərqul ddiƶminni klasajь—qulaqi, вəgi, manarь, savdakarь u diƶminni xini d'alma-məxrivəni, xərçəni d'zuzi şotəpəji u ginəvi d'mindij şotəpəjə (d'məlkutə, d'qolxozь, d'qooperətivi u ş.)

Dekret вut nţarta d mirətgərutə şotəpetə məttuvili вkulle prinsipu вuqara вut mirətgərutə

şotəpetə go arta dijən. Əhə dekret itli manaji cim rişəji qə məqvetə d diqtatura d proletarijat, qə baţalta tamam d ьsţuxsi qapitalistaji go xujədə d soveti. Av biţlabьь minnən qəzədtə revolusetə u plaşa dlə rəxmi am ginəvi d ţavatь d şotəputə. Go m mlu al plenum xareta d QQ u QQQ d VQP(в) (SQ u SQQ VQP), xora Stalin hədxə rşьmli nijşə d şarratuta revoluseta: „Xəm şəttisetə d şarratuta revoluseta в dana dijən ijlə go nţarta d mirətgərutə şotəpetə, u lə вxə pьllan mindij xinə.

But dəhə plaşa вut nţarta d mirətgərutə şotəpetə, plaşa в kulle carь u в kulle urxəti, dpijşinə juvi qətən в şarrattь d hukmə d soveti, ijli xə min nijşi rişəji d partija" (Stalin).

Duli, hədxə muttivli вuqara вut şarrattuta revolusetə xora Stalin. Le masja hojə hic liberalizm al oranь d şarrattuta revolusetə. Gnəvtə u cləçtə d mirətgərutə şotepetə le masja в hic xə urxə peşij şvijqi dlə talamta.

„ Xora Stalin məxzujivə, d'in şar'attь вurzuəzəji pijşivə mulximmi qə nţarta d'mərutə lxudetə, inə sar,attь dijən pijşinə mulximmi qə nţarta d'mərutə şotəpetə, mərutə d'qolxozь, qə məqvetə d'qolxozь. Şar'atţь revoljusijəji əxnən məpluxevəx qə plaşa am d'ənij, d'вişmaţena interəsi d'qolxozniq, ənij d'вizəlinə dərqul d'qolxozniq, ənij d'вizəlinə dərqul d'interesi d'akkarь miskini, вəs şar'attь revoljusijəji gire xərijpi

şadurenə dərqul d'qulaqi, enij, dərqul d'şar'at u hukmə motvəjə, xaвuţьna mə rjizzij l'xele qə plaşa dərqul d qolxozь (Qaganovic).

Min kulle d'ənni, d'pişlun tunji вut şar'attь d'məlkutə proleţareta, вivəjilə məhlum, d'şar'attь revoljusijəji ijvə „xə min şərti вuş vacьв d'məq-vetə d'diqtatura d'proletarjat, nţarta d'interesi d'pələxi u akkarь çapajь" (min qţeta d'məlkutə вut şar'attь revolusiəi).

But əhə gərəg peşij tumьmmь u muvьrrь в'xəjji kulle şar'attь revolusijəji, qţajatь u direq-tivi d'partьja u d'məlkutə. „Beşar'atuta surtə, şma'ţta l‚rizi motvəji ijnə aspaв, enij dlə mək-letə ki masьj məplixijli diƶminni d'вneçapa" (Lenin).

Tamamta nuqzəit l‚şar'attь revoljusijəji вuş zodə ənənqəji ijnə в'qəim, ijmən d'səmə gura d'akkarь вneçapa xujidlun go qolxozь u ijmən d'də'rqul dijən cukвinnun kulle diƶminni klasajь, dərqul motvəji u elementi opportunistaji, d'çaru-вьna d'şamţьj, mapcыllьj u orьj l'şarattь d'pij-şinə pultь вut interesi d'qolxozь u qolxozniqi.

Qə d'вuş spaı peşij muvьrrь в'xəjji şar'attь motvəji, qə d'lə hojə вeşar'atuta, вut d'enij d'tunili x. Lenin, lkislən pijşinə murjizzi əlhəddə orhanь—proquraţura u dьjvan. Ənij ijnə orhanь d diqţaţura d proletariat u aspaв d вləstə dlə rəxmi l diƶminni klasajь. Mudalь am dəhə ţusa вinjətəja d ənij ijli—в qьvraxuta u sьpjait ma-

Из фондов Российской национальной библиотеки

dьrrьj l daqra d dizminni klasajь u agente, d çaruвьna d mənvillij l diktatura d proletariat u məxij zjənə aj şula d mamarta sosialistetə.

Pulxənə ddьjvan go mamarta sosialistetə.

Qəm orhanь d'şarrat pijşinə mutvi nijşi vaçьв mərutəj-pulьtьjqajь. Ənij gərəg məxzij hajjarta в'tamamta d'planь mhaslanajь d'pijşinə rşьjmь в'partija u məlkutə qə fəвriqi, zavodь u dukəni d'вipjəşinə mumьrrь mhaslanu atь xəti, qə transport d,urxəti d'prizlə u d'mijə, в'urxə d'plaşa dərqul d'əməli məxrivəni (ləməsəmtə dвələ, вexəmmutə, mədməxtə u вərвəztə d'mattь, lə məpləxtə d'maşьnь u həçətti əx d'lazьm, lə tamamta l'rizi вut texnijqij be-qivəndinus u ş.), hajjarta qə məzjədto u vədto вuş spaj mьxulta şotəpetə — d'pələxi u ş.

Dьjvan u proqaratura pijşinə mutvi up qə mərjəztə u məqvetə d'mərutə d'qolxozь, u tamamta d'qampaniji mərutəji-pulьtьjqajь (çammeta d'daxla, hadarta d'masalla d'qesi u təxti min meşəti u ş.), plaşta dərqul d'opportunizm jəmmijnəjə u „simmələjə" в'praqtьjqьj u səzgirənutə ammu, am hajjьranь d'qulaqi, am gnəjəti dərqul d'akkarь mьs'ajь am dretə d'xərçi jaqurь u çərijmi, xvəştə d'akkarь miskini u mьs'ajь go çərgə d'qulaqi, am şmatta d'qanur d'Lenin varta в'rizzaja d'gəne go qolxozь u şqəltə

d'вxelə l'qinjəni u ţerь d'вetə, ţaveta d'вəti, dvəqtə d'nəşi u şqəltə d'mindij d'вneçapa d'lə şarrat u ş. Nijşi gurь pijşinə mutvi qəm dьj-van u proqratura go plaşa am məkləjəti go urxə d'savda d'qolxozь.

Parţija u məlkutə rава calluşьna u вixalьna xəm qə vədtə d'вuş spaj mamţeta d'mattь d'la-zьm u mьxuljatь qə pələxi u qolxozniqi. B'əhə şula itlən məntəjəti gurь.

Xə min urxəti, hajjьranь d'maramta d'ahval d'pələxi u qolxozniqi, ijlə savda d'qolxozь. Min giвə d'mattь d'qolxozь d'mətə mhaslanujatь d'mdijtə şadurьna qə mətə mattь d'mhaslanuta sosiəlistetə. Al urxə d'şəxləptə d'mattь d'mdijtə u d'mətə, midri вitpəqinə məkləjəti, ənij d'вo-qiv pijşinə murjizzi в'dizmin klasaja, qə mək-letə l'əhə şula vaçьв. Spequ'jənti, savdakarь u ş. вiqnəjinə dəviltə min pələxi u qolxozniqi, məsuqinə l'ţьjma d'mattь, в'urxəti prijşi вivə-dınə məkletə qə savda d'qolxozь. P aşa d'lə rəxmi dərqul d'spequljənti u zəвnəni xini, dər-qul d'opportunisti jəmmijnəji u „simmələji", qirqipte qvitə d'go o ganizəsiji d'savda, enij d'mətuvinə qesi go pərri d'topati d'savda qol-xozeta, ijnə ənij ţusь вus vaçьв d'orhanь dşar-ratkaruta.

Qə tamamta d'kulle ənni ţusь gurь d'mə-rutə—pulьtьjqajь, d'pijşinə mutvi qəm orhanь d'şarrat, hajjarta gurta məxzujilə şotəputə d'pə-

Из фондов Российской национальной библиотеки

ləxi u qolxozniqi, d'murjiztilə dəsti m'hajjьranь qə proquraţura.

Dəsti hajьranь ijnə „ajnь u nətjəti“ d'proquratura go mhaslanuta u qolxozь. Ənij gərəg peşij murjizzi в'kul duktə, go kulle faвriqi u zavodь, al urxəti d'prizlə u mijə, go sovxozь, qolxozь, MTS uş. Dlə dije proquratura le masja tammьma əx d'lazьm duz, в'miljutə u в'tempi qьvrax kulle ţusь mrəkvi, d'pijşinə mutvi в'şərti d'qəim.

Dəsti hajjьranь вipjəşinə murjizzi qə plaşa вut şarratuta revoljusetə, maxвьrrьj qə dьjvan u proquratura вut kulle qevəmjəti вe-şarrat, вut ginvujəti, hajjьrrьj qə dije go məcəxtə d'gunahkarь, djənte uş.

Go respuвliqi u mahallь umtənəji dəsti hajjьranь в,kul duktə lenə pijşi murjizzi. Go raвa mahallь hər tamam lit, inə up ənij d'it, pulxəne leli pijşə murjizzə əx d'lazьm. Ənənqetə ijlə d'вkul duktə peşij murjizzi dəsti hajjьranь qə proquratura u palşьj вut şarratuta revolusetə.

Plaşa dərqul d'clapta millətetə.

Nijşi rişəji pijşinə mutvi qəm dьjvan go plaşa dərqul d'şmaţta d'pulьtьjqьj millətetə — leninetə — в'mavarta d'şovinizm rusnaja u millətəjutə. Min şuraja əxnən muxzilən, d'məlkutə ətiqtə callusьva d'şamtava u calpava l'xdənəjutə u əxunutə d'вneçapa d'millətti prijşi. В'əhə xə

qədrə itvəlun məntəjəti в'əj, d'veliqorósь (rusnajь) pijşivə mutvi вuş ullul в'ahvale, inə kulle millətti xini levə вaraвar amme в'həqujəti u ijvə dizminne. Hukmə məlkəjə ki dərivə dizminəjutə вil pələxi u akkarь d'millətti prijşi u в'kul urxə hajurьva qə dretə d'dizminəjutə вile. Pələxə rusnaja həlhuluvə l'judəjə, turkəjə l'ərimnəjə, ləmsəjə l'laţьş, uzвeg l'qaraqalpaqaja uş.

Inə вuş xeləntə ijvə kamarta l'judəji (əntisemitizm). Kamarta d'judəji ki hojəvə həmməşə. Ənij kamarjatь ki peşijvə murjizzi в'polisijə u ki peşijvə muvьrrь в'şərikutə d'polisijə u çandarmь—kəlвi mhumni d'məlkə, kəd qə d'əhə nijət в'rişvət вidvəqə l'gunahkarь—ginəvi u ьsţuxsь xini dərqul—şotəpəji. Kamarjatь ki peşijvə muvьrrь в'sləвtə, mxetə u qьţla d'вneçapa judəji xalьs.

Levə вuş spaj raвtaruta d'şovinisti prijşi „rusnajь sarrast" u cinovniqi l'kis millətti mədinxəji. L'kirgiz u deqxan—uzвeq ənij le xəzвinijvəlun в'sopə d'nəşi. Kulxə masxaruta, çançarta u mxetə в'cinovniqi rusnajь lə əxcij ki peşəvə вuţьlta в'məlkutə, inə hukmə məlkəjə вuş ki hajjьrva qə dije. Ijmən d'hədxə ahval ki məvidəvə, d'вne millətti odijvə qjəmtə dərqul d'çançьrane, hukmə в'qişjutə ki вəlisvə l'qeməni. B'dana d'вləstə d'xə min hədxə qjəmjəti go Qıtta—Qurdan (Asijə gəvetə) ofitser d'qoşun talmanta d'rusnajь, go kullə mdijtə mxili max-

з фондов Российской Национальной библиотеки

вarjatь, ekə d'piştivə ktivtə: „iştə d'solь d'xə saldat rusnaja вuş ţьjmantьla min əlpi rişəni d'sərti“ (hədxə şoviŋisti ki qarьjva qə uzвegi).

Revolusijə d'cirij вuţlela ənni jalsujь milləţəji. Klasь qapьţalisţajь pijşinə şmьjtь в'revolusijə d'Cirij, lnə midri pirkəki d'diƶminni klasajь u əgente hala çaruвьna d'palşьj dərqul d'mamarta sosialisţetə, çaruвьna d'məxzij dərquləjutə qə proleţarjat, məqimmij l'diƶminəjutə вilmillətetə, məqimmij go səmə вemarduta d'вneçapa diƶminəjutə millətetə u şovinizm.

Rава gəhi diƶmin klasaja — qulaq u əgentu — kəd vьjra go ьdarь sosialistəji вidrəjeli pələxi rusnajь l'pələxi d'millətti xini (judəji, cıjnəji, mjllətti mədinxəji u ş.), çaruвьь d'dəri вile duвərutə u вəhə urxə məxi zjənə l'mamarta sosialisţetə. Əhə ki peşə vidtə в'formь prijşi d'maвsarta d'millətti suri: в'masxarta u gixkə вije, в'raptaruta lə əx xora, xəkmə gəhi в'formь d'vədtə d'xelə (mxetə). В'əhə вidrəjinə diƶminəjutə millətetə u snetə l'вne millət xitə в'xьjal d'şamtьj l'qanur d'вaraвaruta вil millətti u məqimmij l'millət d'rusnajь əx qəmetə hakmanta l'xini — əhə ijli xə min guşəni d'şovinizm rusnaja.

„Şovinizm rusnaja,— вimərili x. Stalin — məxzujili l'xaвaţta d'klasь sijvi d'rusnajь, enij d'вdavar ijvə hakmanь d'çaruвьna d'madьdrьj l'hukme qəməjə“ u вut əhə ijlə „qadda rişetə go

вuqara millətajə“. Dьjvanь gərəg в'qişjutə talmьj l'əməli u mavьranь d'şovinizm rusnaja.

„Şvuq min şovinizm rusnaja it nəsionəlizm millətajə (mestnьj natsionalizm),—вimərili x. Stalin—enij d'məxzujili l'narazьjuta d'klasь vьjrь d'milləţţi d'вdavar muljьssь в'rezim d'diqţaţura d'proleţarjat u çaruвьna d'pərşijlə millət d'gəne əlhəddə u mərjizzij tama hu mə klasaja d'gəne“. Up əhə gnetə „mənvulilə l'xdənəjutə d'вneçapa d'SSSR“ u am d'ənij zi, ənənqetə ijlə vədtə d'plaşa d'lə rəxmi. But əhə gərəg təxrij orhanь d'şarrat d'respuвliqi u mahallь umtənəji, ekə d'şovinizm rusnaja u nəsionalizm millətajə min giвə d'dizminni klasajь u xə səmə d'ьstuxsь вeparmeta ki həvij cim raвa gəhi.

Şulanь вut şovinizm rusnaja u nəsionəlizm millətajə, enij d'itlun manaja vaçьв pulьtьjqaja, gərəg peşij guşqi в'dьjvan məxzijəntə, ekə d'peşij çummьjь kinşi d,вneçapa d'əj millət d'вut dijo вit hojə вuş zodə həmzəmtə. Dьjvan gərəg xaвţa hədə, qə d'kul qţeta вut əhə şula lə əxcij talma l'əməli d'dizmin klasaja, inə up hajьra l'tərвijət internasionaleta d'вneçapa u cəkвinnəlun qə plaşa xətmənə dərqul d'clapta d'millət u qţeto min koko.

Plaşa dərqul d'adattь вaţьjlь u tajpaвazuta.

Gurьna halьвujatь al front mardutanaja d'milləţţi d'mədinxə в'şinni d'revolusijə. Вneçapa

d'millətti d'cim pijşi l'вaraj в'davar ədijə tamam şuxlipinə. Ənij в'raвa gəhi gurvisinə, xijşinə ləqəme в'urxə d'gərvəstə mardutaneta. Inə midri go xəjji şotəpəji d'xəkmə ţajьppь d'atra Motvəjə, вuş zodə al mədinxə, həl ədijə pijşinə nţьjrь adattь ətijqi d'вəвe—səve, d'pijşinə əx jartuta min dorь cim ətijqi u xişkəni. Xə səme ənni ijnə: adat d'şqətlə d'dimmə min qaţula jən xizmənu, nizdi d'xə tajpa l'dav xinə, çnəvtə d'вrətə, nigdə (xьllь), məgvərtə d'вnəti suri, gvərte d'raвa вəxtəti uş.

Kulle ənni adattь вaţьjlь, dlə şik, вivədinə məkletə qə azaduta kamь d'вəxtə min qulluta d'dorь.

Buş zodə pijşinə nţьjrь u вipjəşinə hala muplixxi: nigdə, çnəvtə d'вrətə u gvərtə d'raвa вəxţəti. Go Qazaqistan u Kirgizijə вuş zodə вip-jəşili muplixxə nigdə, go amranь d' Qavqaz Garвjaja (Inguşetijə, Əsetijə Garвjeta, Qəвərdə—Balqarija) raвa gəhi ki təpqə çnəvtə d'вrətə—u məvədtə d'вxelə gorə; go Əsijə Gəvetə u go Başkirijə—xəmetə d'raвa вəxtəti.

Qəmudij həl ədijə ənni adattь вaţьjlь lenə вţьjlь (əlвəttə raвa вsьjrьna) tamam go ţajьppь mədinxəji?

D'qəmetə, вut d'əj səвəв, d'həl ədijə tama it pijşi səmi pijşi d'dizminnı klasa ь вəgi, manapь, mallь u xini naţranь d adattь ətijqi. Ənni adattь qə dije itlun pajda. B'ənni adattь вuş həsənəj

bivəjilə mumkin qə dije d'odij kar al вneçapa, xəmij в'zəвţutə, kəd в'əhə nijət məplixij l'interese klasajь dərqul d'interesi d'alma çapaja.

D'tre, вut d'əj səвəв, d'go səmə gura d'alma d'mahallь mədinxəji hala xelənə ijli kar d'adattь ətijqi u zəвţutə l'dav, d'pijşili mutvə в'вəвəsəvə.

Əhə zəвtutə l'davar həmməşə вipjəşilə nţьrta u muqvitə вijid pələxi ruxanajь (mallь, şixi uş.) в'hajarta d'ьslam, adat u şarjat, в'xelə d'enij ənni hiviji вaţьjlь вipjəşinə muqviji go xьjalь d'alma.

Adat u şarjat pijsinə mutvi go şərti d'rizə ətijqə u hakamta d'tajpь, inə ədijə в'dana d'şərti xəti şotəpəji, в'dana drizə motvəjə, ənij ijnə reəqsijəji u le ətij l'qəвuli. In lə peşij вuţlь, alma çapaja raвa dana le passь min txut kare.

I ə midri в'urxə d'xelə ənij le həvij вaţulь. Adat вixəjilə go xьjalь d'nəşi pijşii l'вaraj в'mardute, вidвarьla go вemarduta u kivijutə. But dəj illo it mumkin l'вaţulь əxcij в'urxə d'plaşa qişjə dərqul d'qulaqi u вəgi, в'urxə d'jəvəltə d'tərвijət в'mitxə d'raвa dana.

B'əhə nisвət raвa pulxənə pijşili vijdə. Go aulь, qişləxi pijşinə murjizzi qluвь d'вəxtəti, qunçijəti u jurti smuqi, вipjəşili muvьrra pulxənə d'mələptə d'tərвijət. Səmə zodə d'вəxţəti — d'mədinxə npijlinə l'urxə d'azaduta kamьl min qulluta d'dorь. Ənij rapujьna l'cadra u jaşmaq

u ʙ'çur'ət ʙizəlinə ləqəməj ʙ'urxə d'gərvəstə mardutaneta. Inə al d'əhə urxə it raʙa məkləjəti u cətunujəti, qə hlaʙta d'enij lazьm ijlə hajjarta gurta. Əhə hajjarta ʙ'şula d'azaduta kamьl d'ʙəxtə d'Məđinxə d'lə məkletə məxzujolə parţija u məlkutə u hədə zi orgənizəsiji xini, up dьjvan proletareta. Əj ʙivədjlə plaşa qişjə dərqul d'adattь ətijqi, enij d'əđijə, ʙ'şar'attь motvəji, kj peşij dijnj əx məri gnəhə gurta. Xəmetə d'tre ʙəxţəti u zodə ʙ'şar'at motvetə ki peşə tulьmta həl xdə şitə go dusaxana jən çərijmə həl əlpə manattь, jəvəltə u şqəltə d'nigdə ki peşə dintə xdə şitə dusaxana u çərijmə əx ţьjma d'nigdə. Məgvərtə ʙ'xelə u gvərtə d'ʙnəti suri ki peşə tulьmta ʙuş ʙ'qişjutə — həl tre şinni dusaxana.

But djəntə lə ʙijid orhanь d'şar'at, inə ʙ'ruxanajь u xini — ʙ'adat jən ʙ'şarjat mazhəʙetə dərqul d'şar'attь motvəji, gunahkarь gərəg qəʙlij tənʙə — xdə şitə dusaxana jən əlpə manattь çərijmə.

Məntəjəti d'plaşa d'orhanь d'şar'at dərqul d'adattь ʙaţьjlь tiljinə al d'əj, d'ʙkmə rvьjxuta ʙipjəşili muvьrra pulxənə maprьmmana şotəpəjə ʙil ʙəxţəti mədinxəji. Kul xə hədxə şula gərəg pəiş suxsьja u dijnə ʙ'dьjvan məxzijəntə ʙ'şərikutə rvьxta d'ʙəxţəti, u kulle qţajatь d'dьjvan gərəg peşij muprьmmь.

B'xəsjətte gunahkarujatь, enij d'ʙipjəşinə vijdi

в'adat в'şəme gura в'cətunutə вірјəşinə pulţь l'pətə, səвəв d'amrапь min lə parmete lenə вigləjə вut dije qə orhanь d'şarrat u в'əhə вivədinə məkletə gurta. Вut əhə ənənqetilə l'xadьrvапь d'proquror u dьјvапь daьјrajь peşii muijizzi dəsti quji d'avudь min вəxţəti — millətəji, enij d'вit məcxij l'hədxə gnəhi u вit gəlij вut dije qə orhanь d'şarrat.

Bləstə d dizminni d sosializm.

Bləstə dlə rəxmi d dizminni klasajь u agente в urxəti quji d dijvan ijli nijşə rişəjə d orhanь d şarratkaruta, əx orhanь palaşajь d diqtatura d proletariat.

„Diqtatura d proletariat qujə u xeləntə, — duli av mindij, dijli lazьm qətəm вut dəj, d ţaxţьxaxlun l toz səmi pijşi xarajь dginəvi“ (Stalin).

„Hic rəxmi al dənni dizminni d sosializm, dizminni d çapaji. Plaşa lə вut xəjji, inə вut mota d dovlətməndi u çammапь d ţuxe, inteligenti d min вurzuəzijə. Ənij u xini, qəməji u xarajь ijnə xizmi u əxunvəti, вnuni d qapitalizm, вnuni d вagzadь u d şotəputə вurzuəzetə“

„Dovlətməndi u zuliki ijnə tre giвəni d xə medal, ənni tre daraçь rişəji d paraziti d pijşinə tursiji в qapitalizm, ənni dizminni rişəji d sosializm, ənni dizminni lazьm məttuve txut xjərtə d kulle alma, ənij gərəg peşij tulmь dlə rəxmi в şmaţta surtə d şarrat jən qənunə d

şotəputə sosialistetə. Kul zəʙʙunutə, kul gnetə, kul rəxmi ʙəhə nisʙət ʙit həvijvə gunahkaruta ʙuş xeləntə qəm sosializm“ (Lenin, çildə XXII, pətə 164).

Ənni səmi pijşi d klasь qəməji, d pijşinə dijşi l iştə, inə hala lə ţьʙjь, çaruʙьna d şamţьj l pulxənən, d qaţţьj l şula d mamarta sosialistetə.

ʙnizʙət dənni ьsţuxsь hic xə rəxmi le masьj d həvij, dьjvanь tammam gərəg ʙəlsijlun.

Manaja tulmədəjə d'dьjvan proletareta.

Inə Lenin məxzujivə, d'dьjvan motvetə ijlə lə əxcij aspaʙ qə ʙləstə d'dizminni klasajь, inə up ijlə orhan məlpənə d'tərʙijət u dissiplinə qə alma. Nijşi rişəji d'dьjvan ijnə vədtə d'kar l'tərʙijət şotəpetə al ьsţuxsь dəʙliʙəni up min ʙneçapa. Manaja d'mələptə d'tərʙijət d dьjvan prol·tareta ʙuş zodə gərvusili go respuʙliqi milləttəji, ekə d'hala xeləni ijnə karь d'ʙemarduta, d'piştilə jartuta min davar u ekə d'rizə şotəpəjə xəkmə gəhi ʙipjəşili şmьjţa ʙijid ʙneçapa ʙ'ləparmete u xişkənute. Ţusa məlpənə d'tərʙijət ʙ'dьjvan ʙipjəşili tumьma ʙ'raʙa təhəri: ʙ'urxə d'qţeta d'dьjvan go mətə, go qo'xoz jən go mhaslanuta. Hədxə dьjvanь ki peşij murjizzi — məxzijəni u ki denij l'gnəhi d'itlun manaja pulьţьjqaja, şotəpəjə (şulanь, sьjrь am mavarta d'qampaniji pulьţьjqajь, ʙut şovinizm

вut nəsionəlizm millətəjə, вut adattь ətijqi məri zjənə u ş.) Lhədxə prossesi ki həvij çьmjь kinşi d'вņeçapa, xəkmə gəhi в'huzurutə d'proquror

Kəd pəkuri вar djəntə d'şulanь, kulxə min şammanь parmujьь l'zjəni d'əməli d'ənij gənəti d'pijşinə dijni u av в'xьjalu вivədili qţajatь. Min вar djəntə d'hədxə şulanь rава gəhi ki peşə vidtə sohвət вut qampaniji mərutəj—pulьţьjqajь, вut mapramta d'şar'attь motvəji u ş. Kulle ənni, d'lə şik itlun manaja gura jəvənə d'tərвijət u cəkвuninə l'вneçapa qə plaşa вut şar'attь revolusijəji.

В'plaşa dərqul d'samţanь d'şarrat dьjvan в'kul gəhə le talmalun в'qişjutə. Ь'nisвət l'xəkmə ьsţuxsь lə parmьjanь min вneçapa, dvijdinə gnəhə в'lə parmete u xişkənute, dьjvan ki masja məmkixxə l'tənвe u jəvəlun mənxəstə şotəpetə, maxвarta əx в'gəhə qəmetə d'gnəhe uş., kəd çaruвь d'odə kar alle в'mapramta, в'mələptə d'tərвijət u peşij mulpi l'tammumь rizi sosiəlistəji u dissiplinə çapeta.

В'rvьjxuta вipjəşilə muplixtə в'praqţьjqьj d'dьjvanь almajь вut məpləxtə-məlpəntə əx məpləxtə в'xelə, d'lə dvəqtə go dusaxana. Məpləxtə в'xelə ki peşə qţьta min xə jumə həl xdə şitə. Rizə d'məpləxtə ki pəiş mutvə go qţeta d'dьjvan; ənij ki peşij tumьmь jən в'əj duktə d'pulxənə qəməjə, jən в'rizə adataja, в'məxşəxtə d'orhan əlhəddə-Bjuro məplixəntə.

Məpləxtə в'qţeta d'dьjvan go вəti d'məpləxtə piştilə sьrta am çapa, enij d'ijli вinjət qə mələptə d'tərвijət çapeta l'ьsţuxsь dəвliвəni u aspaв вuş spaj qə mələptə d'şərti d şotəputə sosialistetə.

Dьjvanь şotəpəji.

Manaja gura məlpənə d'tərвijət itlun orgənizəsiji şotəpəji, əx dьjvanь d'xoravatь-mhaslanajь go ьdarь prijşi, dьjvanь d'xoravatь go qolxozь u dьjvanь şotəpəji go mətvəti. Manaja dije go şula d'mələptə d'tərвijət l'səmə вuş xişkənə d'вneçapa вuş gurtьla go respuвliqi u mahallь umtənəji, ekə d'həl ədijə hala lenə pijşi вuţlь adattь kivij, ekə d'hala xelənili hukmə d'rizi ətijqi d'вəвə-səvə, hukmə d'вemarduta, d'kivijutə u xişkənutə, d'kiljinə əx kipə d'tərqəltə qəm urxə d'mamarta d'rizə xətə sosiəlistəjə.

В'xəkmə dukəni hala it pjəşə ahval d'zəвtinəntə d'вəxtə go kilpət u raptaruta məslijəntə ammo min giвə d'ьsţuxsь вus kupi в'mardute Raвa gəhi ki qəvimmə, qə tusa, go Kirgizistan, go mahal d'mardvajь, go ASSR d'cuvaşь u mahallь umtənəji xini, ijmən d'goranь вivədinə qadahan l'вəxtəte d'orьj go şulanь şotəpəji, lenə вixşəve в'şopə d'nəşi go şulanь d'вetə u şotəpəji, ki talmьj ille uş.

Go plaşa am hədxə qəvəmjəti, вut azaduta kamьl d'вəxtə mədinxetə, dьjvanь şotəpəji gərəg

həvilun manaja gura. But raptaruta lə xoreta am вəxtə, вut çaraвjatь d'məkletə d'вəxtə min şulanь şotəpəji, qreta u ljəptə hədxə goranь gərəg peşij dijni в'dьjvanь şotəpəji u в'xelə d'şotəputə d'впеçapa вuş qəməji peşij mutriggi xəsjətti ətijqi в'nisвət l'вəxtə, əx həddəmə lə вaraвar d'qolleqtiv.

Mudalь am grəştə d'вəxţəti-millətəji go mhaslanuta, go qolxozь manaja d'əhə plaşa d'dьjvanь şotəpəji gərvusili u qəвulili manaja gura pulьţьjqəj-şotəpəjə. B'rvьjxuta gurta вipjəşili luвlə plaşa d'dьjvanь şotəpəji dərqul d'вit-xəjutə ənti-sanitareta, dukəni şotəpəji (вəti-d'qreta, qluвь, qunçijəti smuqi uş.) go plaşa dərqul d'ləsəxвərtə d'mədrəsi d'вaţalta d'ləqarjanuta, dərqul d'ravajuta, xuliganuta, dərqul d'millətəjutə u şərkə adattь vьjrь, d'вivədinə məkletə l'revoljusijə mardutaneta go mahallь umtənəji.

Ţusь d'dьjvanь şotəpəji, lenə əxcij go plaşa вut ahval xədtə.

Lenin ki tənivə, d'mənteтə d'sosiəlizm lelə mumkin d'lə dissiplinə proletareta u avuduta d'miljuni d'впеçapa go mamarta sosiəlistetə. But əhə av raвa gəhi ki məxzivə l'ənənqəjutə d'məqvetə u marvaxta ddissiplinə xorajeta u min kulle giвəni peşə murьmta avudute go plaşa вut çapa xətə sosialistəjə, вut zəxmutə u mərç sosiəlisţetə, вut mavarta d'dissiplinə qvitə mhaslaneta в'urxə d'mələptə d'tərвijət u kar d'xora-

vatь ʙuş qəməji l'dənij pələxi d'pijşinə l'ʙaraj ʙ'mardute.

Xə miņ ţusь şətissəji d'dьjvaņь şotəpəji go mhaslanujatь u qolxozь ijli plaşa ʙut çapa xətə sosialistəjə go mhaslanuta u qolxoz, ʙut mətəvtə d'dissiplinə qvitə-mhaslaneta, plaşa dərqul d'lə pəlţaņь l'pulxənə, d'ravajuta, d'xuliganuta, d'lə məsəmtə d'ʙələ l'mindij d'mhaslanuta u d'qolxoz (d'dəzgəti, maşьņь, həçətti uş), plaşa ʙut dijləjəti d'pulxənə, plaşa dərqul d'elementi dʙeparmeta, d'ʙivədinə məkletə l'mərç sosiəlistetə u zəxmutə, dərqul d'pəruxi (leţuni) u dərjəni d'xvaţь qo mhaslanuta sosiəlisţetə. Kəd ʙiplaşa am hədxə əməli, dьjvaņь şotəpəji gərəg hajьrrьj qə tamamta d'promfinplan u mərjəztə-mərutetə u məqvetə d'qolxozь. Qə ţusa, go zavod Rider (go Qazaqisţan) dьjvan d'xorajuta txut mdaʙranuta d'organizəsiji d'partija u d'xujədi dsaņņь muxzilə hajjarta gurta qə plaşa dərqul d'ləsəxʙərtə pulxənə, ʙut palaţta d'mattь ʙuş spaj u şulaņь xini d'mhaslanuta, enij d'kar vidlə al tamamta ʙuş çəldi d'promfinplan.

Ţusь gurь mərutəj-pulьţьjqajь pijşinə mutvi al dьjvaņь şotəpəji d'mətə, enij d'pijşinə mutvi d'hajьrьj qə tamamta ʙ'məntetə l'qampaniji məru-təj-pulьţьjqajь go mətə ʙ'urxə d'gəşəqtə d'şu-laņь ʙ'nisʙət l'akkarь-lxudəji, d'lenə tamumь l'dənij qoli, d'şqijlenə l'qdəle ʙ'hadarta daxla, xalva, ʙiji uş. Gəşəqtə d'hədxə şulaņь ʙ'huzu-

rutə d'kinşə gura d'alma d'mətə itlə manaja gura məlpənə d'tərвijət. Đъjvanь şotəpəji ijnə up aspaв xelənə go plaşa вut xəjji xəti go mətə, вut tərвijət sosiəlisţetə d'səmə pijşə l'вaraj d'alma.

Mumkinujəti qə d'ənni orgənizəsiji şotəpəji gurьna. Ənənqetilə əxcij avuduta d'pulxəne go respuвliqi u mahallь umtənəji в'urxə d'mdaвranuta ille, məxzetə d'hajarta qə dije min giвə d'orgənizəsiji parţьjaiь, xujədi dsannь, d'motvi mətəji, dьjvanь almajь uş.

Xtəmtə.

Dьjvan motvetə, ijlə əj həlqə вuş vaçьв go şaşilə d'sustijmə d'orhanь d'diqtaţura proleţareta, klitilə al xə min mejdanь вuş vaçьв go plaşa am səmə pijşə d'klasь d'eqsploatatorьвinţarьla l'şarratuta revolusetə,

Manaja d'dьjvan proleţareta gərvusili в'məntetə, вuş zodə ədijə, go şərti d'xrəptə d'plaşa klasaja go xəkmə puləxi d'mamarta sosiəlistetə, в'çvəçtə d'elementi opportunistəji u qontrrevoljusijəji, d'çaruвьna d'manvillij l'məlkutə proleţareta. Kulle ənni вiţlaвьna d'вuş zodə peşij muqviji orhanь d'diqtatura proleţareta, вuş zodə çəkвəntə d'вneçapa qə plaşa вut şarratuta revoljusetə u xlasta qujə l'xadьrvanь d'partija leninetə, enij d'ləвululə arta min halьвuta l'halьвuta. Txut mdaвranuta d'əj klas pələxetə u вneçapa d'Xujədə Motvəjə tumьmlь l'pjətiletqə qəmetə

go arʙa şinni, şuxliplə l'Rusƅja-atra akkaraja pijşə l'ʙara l'atra ʙuş gura d'dunji indus-trijəjə, agraraja qujə mutivliə l'ʙinjət d'sosiəlizm, muqvilə l'nţarta d'atra min dizminnu, ʙuţƅlla ʙepulxənutə, muttivlə ʙinjət qə gərvəstə u maramta d'ahval iqunumetə u mardutaneta d'ʙneçapa u pişlun pulţƅ millətti, d'qəmetə pijşivə muljƅssƅ, l'urxə d'gərvəstə sosiəlisţetə, l'urxə d'gərvəstə iqunumetə u mardutaneta.

Qə pjətiletqə d'tre pijşiņə rşƅjmƅ planƅ ʙuş gaʙʙarƅ d'gərvəstə sosiəlisţetə d'Xujədə motvəjə, hədə zi up go respuʙliqi u mahallƅ umtənəji.

Qonferensijə d'XVII d'partƅja rşƅmla, „d'gərvəstə qƅvrah d'mərutə sosialisţetə ʙ'mitxə d'pjətileţqə d'tre go respuʙliqi u mahallƅ umtənəji ʙivəjilə girrəv qə məçvəçtə d'marduta u eqonomiqə d'millətti pijşi l'ʙaraj, d'quʙlenə jartuta min režim qolonjaja d'məlkutə ətiqtə d'Rusƅja“.

B'miljuni ʙneçapa d'respuʙliqi u mahallƅ umtənəji txut təgʙərtə d'parţija leninetə ʙivarƅna go mitxə d'pjətiletqə d'tre, d'mitxə „d'ʙaţalta tamam dƅsţuxsƅ d'klasƅ qapiţalisţaji, ʙaţalta d'ʙajƅsƅ, d'hasulƅna l'əʙaraʙaruta d'klasƅ u eqsploaţasijə“, u „maxdarta d'kulle ʙneçapa d'atra l'mamƅranƅ avudƅ dşotəputə sotsiəlistetə dləklasƅ“.

Инв. № 48

Цена 8 коп.

4057
Ассир.
Н 2-24

П. Володарский

Национальная политика и суд

на ассирийском языке

Склад издания
магазины и отделения
книгооб'единения
огиз'а и коопкниги.

Любую книгу
на национальных языках
высылает наложенным платежом
Дом интернациональной книги
Москва, ул. Горького, 51.

1-2430351

1934

Государственное издательство
советское законодательство
Москва, Красная пл., зд. ЦИК СССР, пом. 28.

Из фондов Российской национальной библиотеки